

beroepsonderwijs bedrijfsleven

Resultaten enquête leerbedrijven Kans op werk 2016

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Resultaten	4
<i>Aanbod vacatures</i>	4
<i>Invulling vacatures</i>	5
<i>Verwachte vacature ontwikkeling</i>	6
<i>Geschiktheid toekomstige vacatures</i>	10
<i>Verwachte verhoging van het gewenste opleidingsniveau</i>	12
Samenvatting resultaten	14

Inleiding

SBB houdt elk jaar de enquête Kans op werk onder leerbedrijven. De vragen gaan over werkgelegenheid, werven van personeel en verwachte ontwikkelingen voor mbo-functies. Met behulp van deze enquête brengen we de kans op werk voor mbo-studenten in kaart en kunnen we betrouwbare voorspellingen doen. Zo kunnen we studenten en scholen goed informeren welke beroepen en opleidingen de beste kansen op de arbeidsmarkt bieden en dragen we eraan bij, dat bedrijven de vakmensen krijgen die ze nodig hebben.

Methodiek

Bedrijven die een erkenning hebben voor één of meerdere opleidingen zijn benaderd om over de betreffende opleiding(en) enquêtevragen te beantwoorden. Als een leerbedrijf voor meerdere opleidingen is erkend is over maximaal twee kwalificaties vragen gesteld. Het vaststellen van de kwalificaties waarover de leerbedrijven werden bevraagd gebeurde op basis van de erkenningen en aantal beroepspraktijkvormings-overeenkomsten (bpvo's) bij het leerbedrijf.

In 2016 verleenden ruim 12.200 bedrijven hun medewerking aan deze enquête en vulden in totaal bijna 17.300 vragenlijsten in voor maximaal twee mbo-functies. De uitkomsten zijn getoetst op significantie.¹ Dat betekent dat de beschreven resultaten echt betekenisvolle verschillen tussen de sectorkamers of beroepsgroepen zijn.

In deze rapportage staan de meest opvallende resultaten uit de enquête van 2016. De volgende onderwerpen komen aan bod:

- ✓ aanbod vacatures²
- ✓ invulling vacatures
- ✓ verwachte vacature ontwikkeling
- ✓ geschiktheid toekomstige vacatures
- ✓ verwachting ten aanzien van het gewenste opleidingsniveau

De resultaten worden getoond volgens de indeling van sectorkamers en beroepsgroepen³ van SBB. Het rapport wordt afgesloten met een korte samenvatting van de resultaten.

---

¹ Voor het toetsen van de significantie van de verschillen tussen groepen is gebruik gemaakt van het statistische analyseprogramma SPSS. De uitkomsten zijn op significantie getoetst middels een variantieanalyse, chi square toets en box plot met 95% betrouwbaarheidsinterval.

² Het gaat hier om vacatures waarvoor extern is geworven, bv. via personeelsadvertenties in dagbladen of via internet.

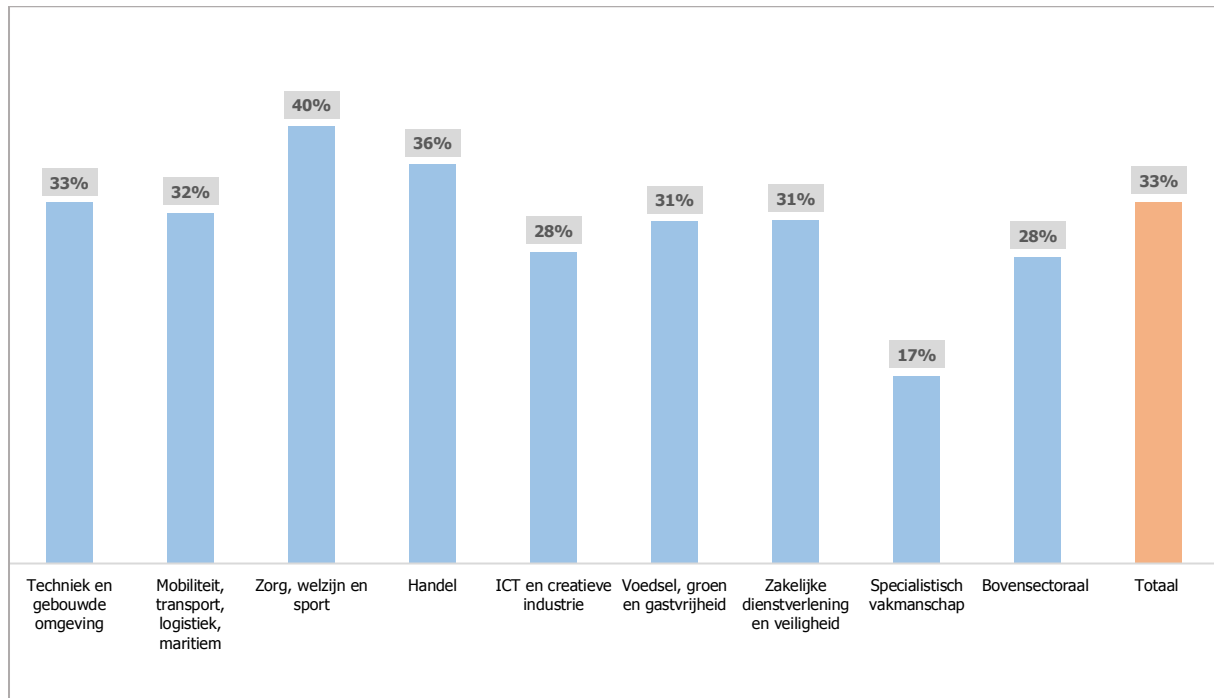
³ SBB kent acht sectorkamers waarnaar de mbo-opleidingen zijn onderverdeeld. Bovensectoraal is geen sectorkamer, maar er vallen wel opleidingen onder, bv. de entree-opleidingen. De beroepsgroepen komen overeen met de marktsegmenten die SBB onderscheidt binnen de acht sectorkamers, zie: <https://www.s-bb.nl/samenwerking/sectorkamers-en-marktsegmenten>

Resultaten

Aanbod vacatures

De leerbedrijven is gevraagd of ze de afgelopen twaalf maanden een vacature beschikbaar hadden voor de mbo-functie(s) die in de enquête werden voorgelegd. Een derde van de bedrijven geeft aan dat ze de afgelopen twaalf maanden één of meer vacatures hadden voor de betreffende mbo-functie(s). Het ging om gemiddeld 2,2 vacatures per bedrijf.

Figuur 1: Aandeel leerbedrijven dat de afgelopen twaalf maanden vacatures beschikbaar had, naar sectorkamer (%)

Voor functies binnen de richting Zorg, welzijn en sport en Handel geven relatief de meeste bedrijven aan dat ze daar de afgelopen twaalf maanden één of meer vacatures voor hadden, met respectievelijk 40% en 36% van de bedrijven. Voor functies binnen Specialistisch vakmanschap is dat 17% van de bedrijven.

Op het niveau van beroepsgroepen is het aandeel bedrijven met vacatures het grootst bij Orde en veiligheid (52%), gevolgd door Assisterende gezondheidszorg (49%), Juridische beroepen (48%), Gastvrijheid (47%), Zorg (44%), en Transport en logistiek (43%).

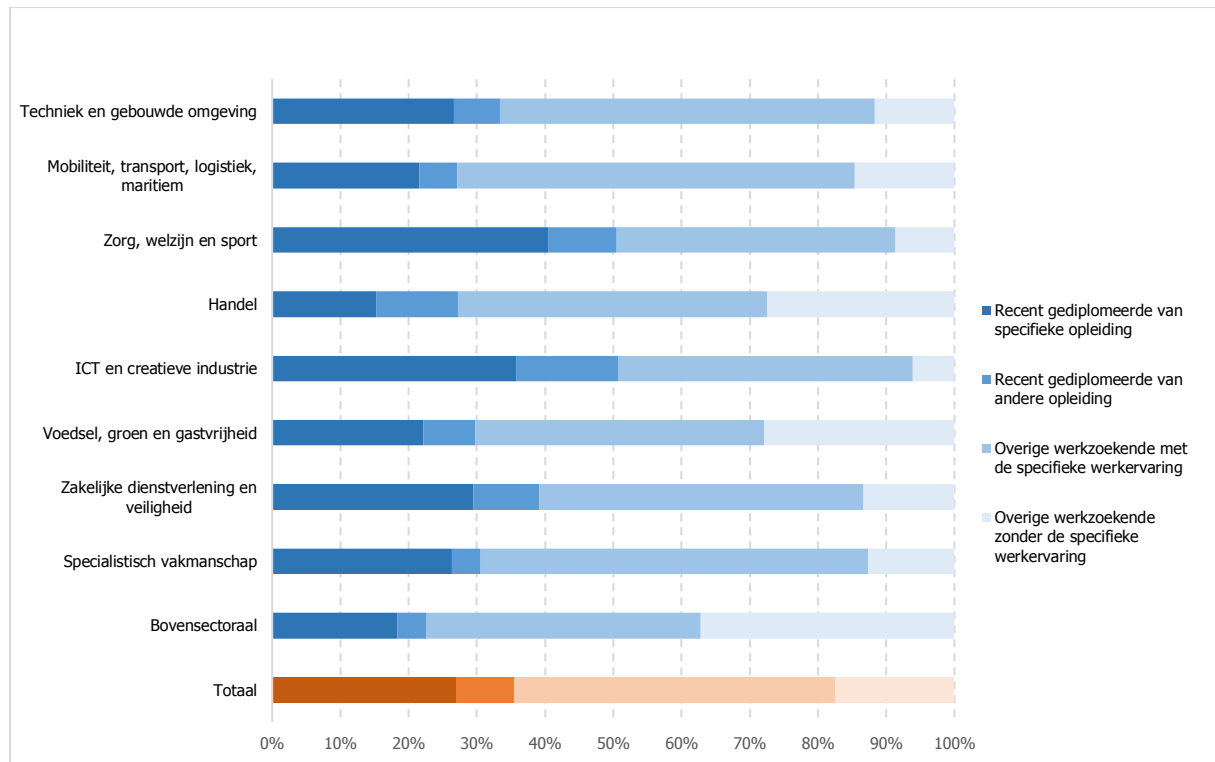
Invulling vacatures

Om de concurrentie voor de opleiding te bepalen is, aan bedrijven die aangaven dat ze de afgelopen twaalf maanden vacatures voor mbo-functies hadden, gevraagd hoe deze zijn ingevuld:

- met een *recent gediplomeerde* van de specifieke opleiding,
- met een *recent gediplomeerde* van een andere opleiding,
- met een overige werkzoekende met de specifieke werkervaring,
- met een overige werkzoekende zonder de specifieke werkervaring.

Van de aangegeven vacatures was op het moment van meten 86% ingevuld en stond 14% nog open.

Figuur 2: Invulling van de beschikbare vacatures van de afgelopen twaalf maanden, naar sectorkamer (%)

Op de vraag hoe de vacatures van de afgelopen twaalf maanden zijn ingevuld, geven de leerbedrijven in de meeste gevallen (47%) aan dat de vacature is ingevuld met een werkzoekende met de specifieke werkervaring. In 27% van de gevallen was dat een recent gediplomeerde van de specifieke opleiding, en in 17% ging het om een werkzoekende zonder de specifieke werkervaring. Het minst vaak werd een vacature met een recent gediplomeerde van een andere opleiding ingevuld (9%).

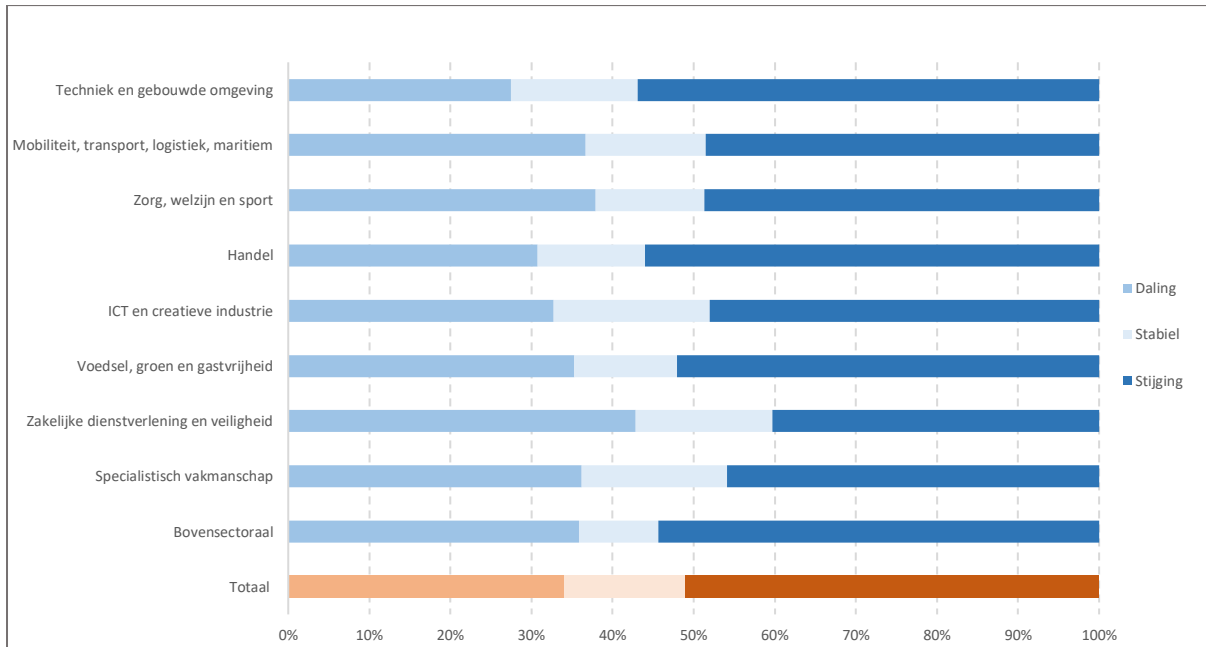
Met name in de richting Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem is te zien dat de vacature is ingevuld door een werkzoekende met de specifieke werkervaring, namelijk in 58% van de gevallen. Bij vacatures voor functies binnen Zorg, welzijn en sport is het aandeel vacatures dat werd ingevuld met een recent gediplomeerde van de specifieke opleiding die werd voorgelegd het grootst (40%), gevolgd door ICT en creatieve industrie (36%) en Zakelijke dienstverlening en veiligheid (29%). Binnen Handel is dat aandeel het kleinst (15%).

De beroepsgroep waar relatief het grootste aandeel vacatures werd ingevuld met een recent gediplomeerde van de specifieke opleiding is Uiterlijke verzorging (53%), gevolgd door Assisterende gezondheidszorg (48%), ICT (42%), Orde en veiligheid en Welzijn (beiden 41%) en Sport en bewegen (40%).

Verwachte vacature ontwikkeling

Om een beeld te krijgen van de verwachte vacature ontwikkeling op korte en middellange termijn, is gevraagd naar de verwachtingen voor de komende twaalf maanden (fig. 3) en de komende vijf jaar (fig. 4).

Figuur 3: Verwachting ten aanzien van de ontwikkeling van vacatures de komende twaalf maanden, naar sectorkamer (%)

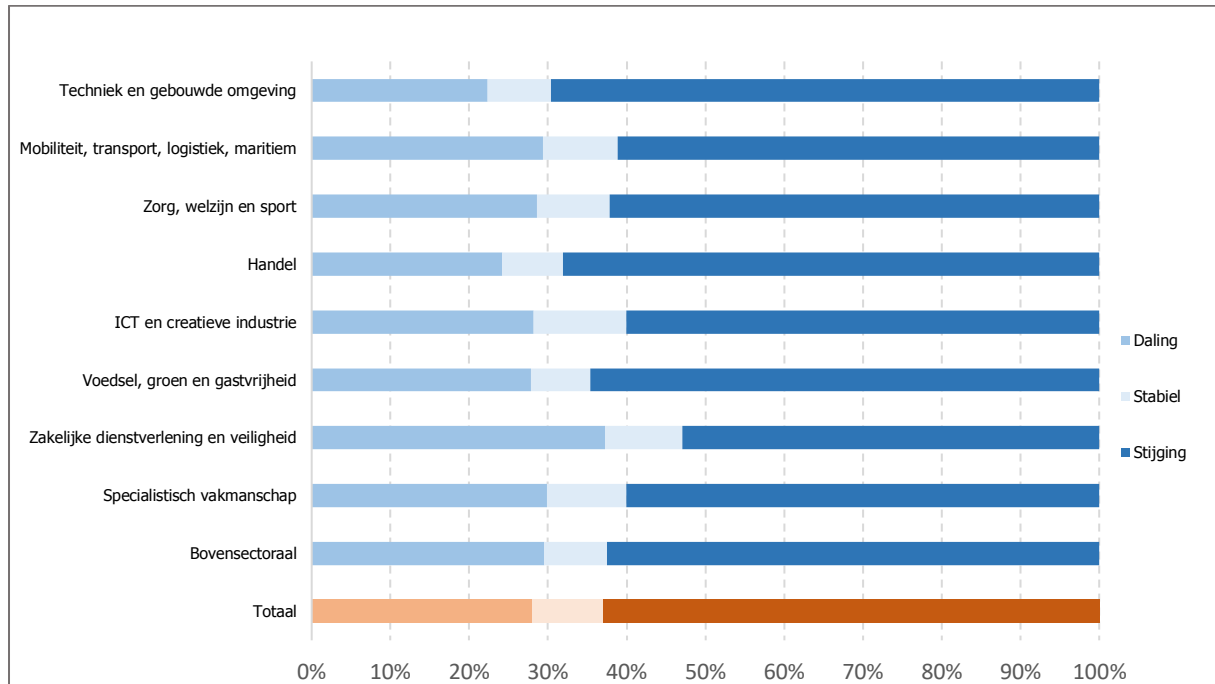

Iets meer dan de helft van de leerbedrijven verwacht dat het aantal vacatures voor de voorgelegde mbo-functies de komende twaalf maanden zal toenemen. Ongeveer een derde van de bedrijven verwacht voor deze periode een daling van het aantal vacatures.

Voor mbo-functies binnen de richting Techniek en gebouwde omgeving wordt het meest een stijging van vacatures verwacht (57%), gevolgd door Handel (56%). Een daling wordt het meest verwacht binnen de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid (43%) en Zorg, Welzijn en Sport (38%).

Naar beroepsgroep wordt een stijging van vacatures in de komende twaalf maanden vooral verwacht binnen Burgerlijke- en utiliteitsbouw (68%), Gespecialiseerde aanneming (61%), Groothandel en internationale handel (63%). Van een verwachte daling is vooral sprake bij Juridische beroepen (45%), Uiterlijke verzorging (44%), Bovensectoraal, Office en Financiële beroepen (allen 43%).

Figuur 4: Verwachting ten aanzien van de ontwikkeling van vacatures de komende vijf jaar, naar sectorkamer (%)

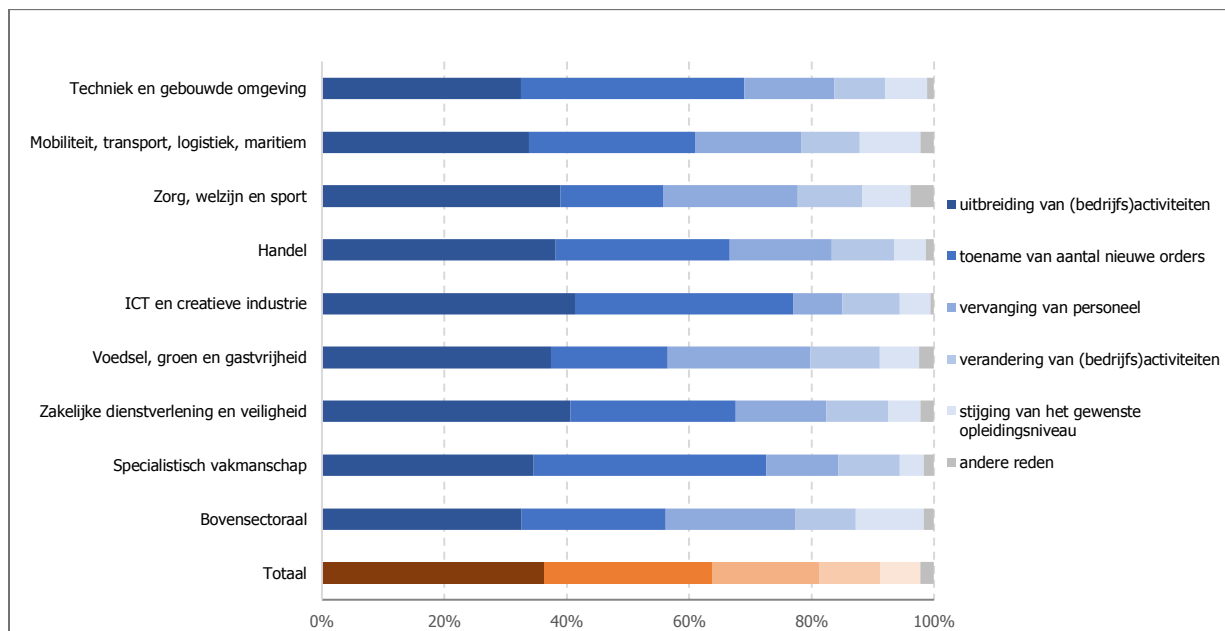

De verwachte ontwikkeling van het aantal vacatures voor de voorgelegde mbo-functies in de komende vijf jaar geeft een iets positiever beeld: 63% van de leerbedrijven verwacht een stijging en 28% een daling.

Het meest wordt een stijging verwacht voor mbo-functies binnen de richting Techniek en gebouwde omgeving (70%), gevolgd door Handel (68%), en Voedsel, groen en gastvrijheid (65%). Een vacatureddaling wordt het meest verwacht binnen de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid (37%).

Naar beroepsgroep wordt een vacaturestijging in de komende vijf jaar vooral verwacht binnen Groothandel en internationale handel (77%), Gespecialiseerde aanneming (75%) en Gastvrijheid (73%). Van een verwachte daling is vooral sprake bij Financiële diensten (40%), Bovensectoraal en Office (beide 37%).

Figuur 5: Redenen voor de verwachte stijging van aantal vacatures, naar sectorkamer (%)

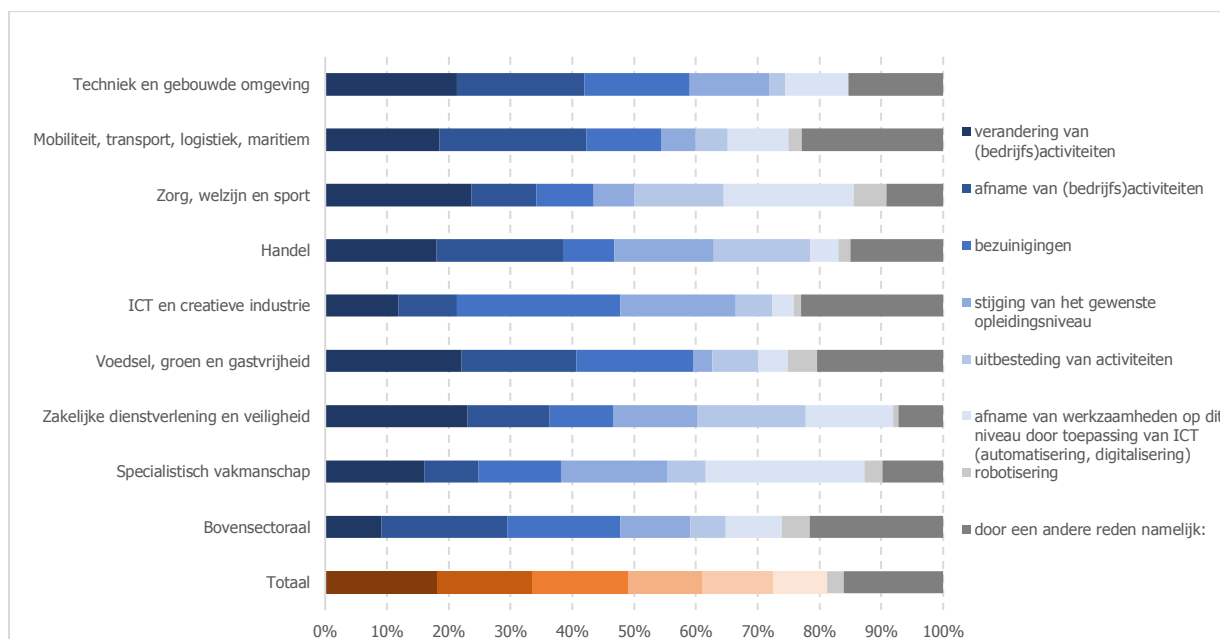
Als belangrijkste reden voor een verwachte vacaturestijging de komende vijf jaar wordt uitbreiding van (bedrijfs)activiteiten genoemd, gevolgd door toename van het aantal nieuwe orders.

Uitbreiding van (bedrijfs)activiteiten wordt vooral genoemd binnen de richting ICT en creatieve industrie en Zakelijke dienstverlening en veiligheid (beiden 70%). Voor toename van het aantal nieuwe orders geldt dat vooral voor de richting Techniek en gebouwde omgeving (70%) en ICT en creatieve industrie (63%).

Naar beroepsgroep wordt uitbreiding van (bedrijfs)activiteiten vooral genoemd voor Office (79%), Groothandel en internationale handel en ICT (beiden 75%). Toename van aantal nieuwe orders vooral genoemd voor Burgerlijke- en utiliteitsbouw (79%), Afbouw en onderhoud (78%) en Creatief vakmanschap (76%).

Figuur 6: Redenen voor de verwachte daling van aantal vacatures, naar sectorkamer (%)

Als belangrijkste reden voor een verwachte vacatureddaling de komende vijf jaar wordt verandering van (bedrijfs)activiteiten genoemd, gevolgd door afname van (bedrijfs)activiteiten en bezuinigingen.

Verandering van (bedrijfs)activiteiten wordt vooral genoemd binnen ICT en creatieve industrie (38%). Voor afname van (bedrijfs)activiteiten geldt dat voor Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem (33%) en voor bezuinigingen bij Zorg, welzijn en sport (37%).

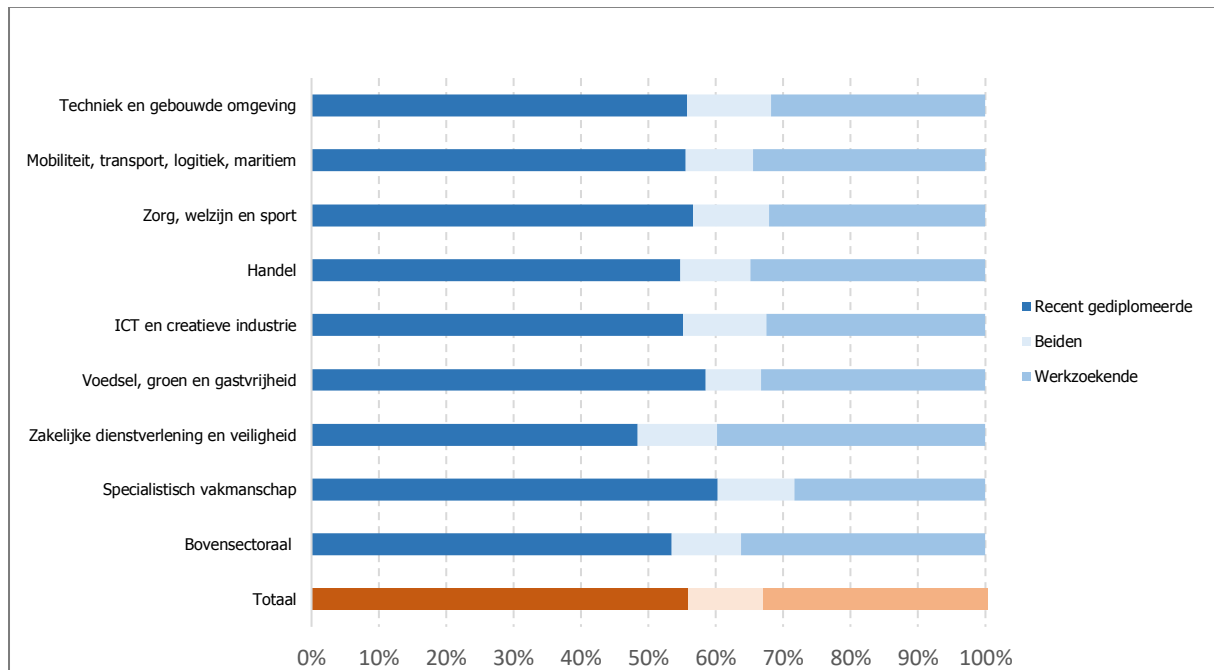
Naar beroepsgroep wordt verandering van (bedrijfs)activiteiten vooral genoemd binnen Communicatie, media en design (49%), een afname van (bedrijfs)activiteiten met name binnen Technische installaties en systemen (40%) en bezuinigingen vooral bij Welzijn (57%).

Van de leerbedrijven geeft 24% aan dat er andere redenen zijn voor een verwachte daling van het aantal vacatures. Veel daarvan geven aan te verwachten dat er de komende tijd geen vacatures beschikbaar zullen komen en dat er weinig verloop zal zijn bij het huidige personeel. Verder wordt er door een aantal leerbedrijven aangegeven dat hun bedrijf gaat sluiten of dat er sprake is van reorganisatie. Een aantal geeft aan enkel met vrijwilligers of stagiairs te werken, waardoor er ook geen vacatures beschikbaar zullen komen. Tot slot wordt concurrentie van andere bedrijven veelvuldig als reden genoemd van de verwachte daling van het aantal vacatures.

Geschiktheid toekomstige vacatures

Aan de leerbedrijven is gevraagd voor wie de toekomstige vacatures vooral geschikt zullen zijn: voor een recent gediplomeerde, of een werkzoekende met werkervaring, of voor beide groepen.

Figuur 7: Geschiktheid van toekomstige vacatures, naar sectorkamer (%)

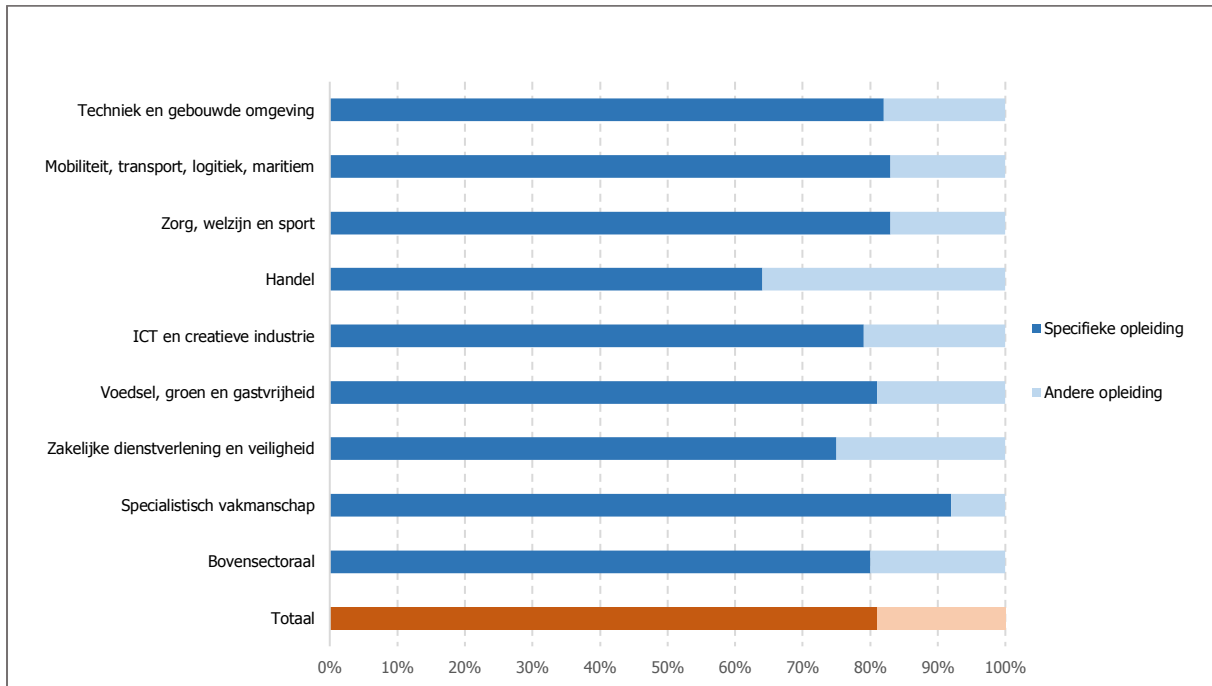

De meeste bedrijven geven aan dat de verwachte vacatures geschikt zijn voor recent gediplomeerden (56%) en 34% van de bedrijven geeft aan dat de vacatures geschikt zullen zijn voor werkzoekenden met werkervaring.

Voorafal binnen de richting Specialistisch vakmanschap (60%) en Voedsel, groen en gastvrijheid (59%) worden de toekomstige vacatures geschikt geacht voor recent gediplomeerden. Binnen Zakelijke dienstverlening en veiligheid (48%), Bovensectoraal (53%) en Handel (55%) is dit het minst het geval.

Naar beroepsgroep is vooral sprake van geschiktheid voor recent gediplomeerden bij Mode, interieur, textiel en tapijt (67%), gevolgd door Assisterende Gezondheidszorg (65%), Winkelambacht en Kunsten en Entertainment (beiden 63%). Dit geldt het minst voor de vacatures binnen de richting Office (44%), Juridische beroepen (45%) en Transport/Logistiek (47%).

Figuur 8: Indien vacatures geschikt voor recent gediplomeerden, is specifieke opleiding nodig?, naar sectorkamer (%)

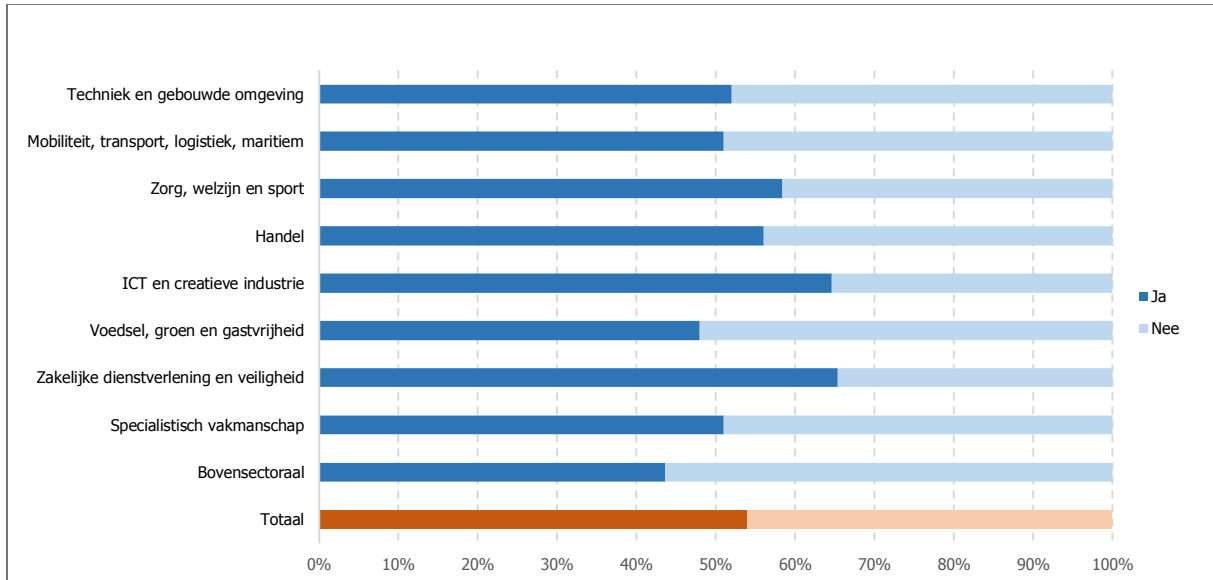
Aan de leerbedrijven die aangaven dat de verwachte vacatures voor de voorgelegde mbo-functie geschikt zijn voor een recent gediplomeerde, is gevraagd of deze gediplomeerde de specifieke opleiding gevolgd moeten hebben of dat ook gediplomeerden van een andere opleiding in aanmerking komen. Ongeveer acht van de tien leerbedrijven geeft aan dat de specifieke opleiding gevolgd moet zijn en bij twee van de tien komen ook andere gediplomeerden in aanmerking.

Dat de specifieke opleiding is gevolgd wordt het meest van belang geacht voor vacatures binnen de richting Specialistisch vakmanschap (92%), en het minst vaak binnen de richting Handel (64%). Naar beroepsgroep is de specifieke opleiding vooral van belang bij Carrosserie (95%), gevolgd door Gezondheidstechnisch vakmanschap (92%), Winkelambacht (91%), Assisterende gezondheidszorg (91%), en Burgerlijke- en utiliteitsbouw (90%).

Verwachte verhoging van het gewenste opleidingsniveau

Aan de leerbedrijven is gevraagd of ze verwachten dat het gewenste opleidingsniveau voor de voorgelegde mbo-functie de komende drie jaar zal stijgen.

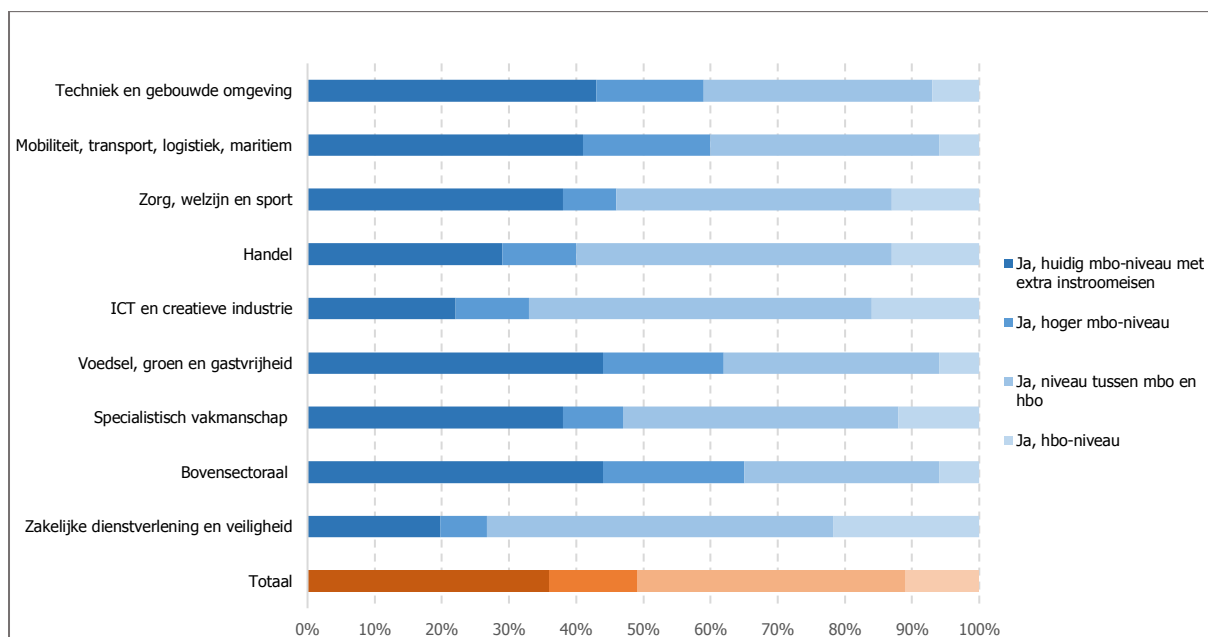
Figuur 9: Verwachte verhoging van het gewenste opleidingsniveau, naar sectorkamer (%)

Voor iets meer dan de helft (54%) van de voorgelegde mbo-functies verwachten de leerbedrijven de komende drie jaar een stijging van het gewenste opleidingsniveau. Dat geldt vooral voor opleidingen binnen de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid (66%) en ICT en creatieve industrie (64%). Voor de richting Voedsel, groen en gastvrijheid (48%) en de bovensectorale opleidingen (44%) geldt dat in mindere mate.

Naar beroepsgroep wordt die verhoging vooral verwacht bij ICT en Juridische beroepen (beiden 75%), gevolgd door Financiële diensten (71%) en Uiterlijke verzorging (66%).

Figuur 10: Verwachte verhoging van het gewenste opleidingsniveau in categorieën, naar sectorkamer (%)

Van de leerbedrijven die aangeven een hoger gewenst opleidingsniveau te verwachten, doelt het grootste deel daarbij op een niveau tussen mbo en hbo (40%), gevolgd door het huidige mbo-niveau met extra instroomeisen, zoals certificaten (36%).

Het huidige mbo-niveau met extra instroomeisen wordt met name verwacht voor opleidingen binnen de richting Bovensectoraal en Voedsel, groen en gastvrijheid (beiden 44%), en Techniek en gebouwde omgeving (43%). Naar beroepsgroep geldt dat vooral voor Gespecialiseerde aanneming (65%), Afbouw en onderhoud (61%), en Carrosserie (60%).

De verwachting dat een hoger mbo-niveau gewenst gaat worden zien we met name voor opleidingen binnen de richting Bovensectoraal (21%), Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem (19%), en Voedsel, groen en gastvrijheid (18%). Naar beroepsgroep geldt dat vooral voor Orde en veiligheid (30%), de Entree-opleidingen (27%), en Winkelambacht (25%).

Een niveau tussen mbo en hbo wordt met name verwacht binnen de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid (52%) en ICT en creatieve industrie (51%). Naar beroepsgroep geldt dat vooral voor Juridische beroepen (68%), Office (57%), en Communicatie, media en design (54%).

Van een verwachte gewenste verhoging naar hbo-niveau is met name sprake binnen de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid (22%) en ICT en creatieve industrie (16%). Naar beroepsgroep geldt dat vooral voor Financiële diensten (27%) en Groothandel en internationale handel (24%).

Samenvatting resultaten

De enquête Kans op werk onder leerbedrijven draagt bij aan het in kaart brengen van de kans op werk voor mbo-studenten. De enquête wordt gebruikt om de statistische informatie uit andere bronnen aan te vullen. Met deze informatie kunnen we studenten en scholen goed informeren welke beroepen en opleidingen de beste kansen op de arbeidsmarkt bieden en dragen we eraan bij, dat bedrijven de vakmensen krijgen die ze nodig hebben. In 2016 verleenden ruim 12.200 bedrijven hun medewerking aan deze enquête en vulden in totaal bijna 17.300 vragenlijsten in voor maximaal twee mbo-functies.

Aanbod en invulling vacatures

Een derde van de bedrijven geeft aan dat ze de afgelopen twaalf maanden ten minste één vacature hadden voor de mbo-functie(s) die in de enquête werden voorgelegd. Dit is met name het geval binnen de richting Zorg, welzijn en sport. Binnen Specialistisch vakmanschap geldt dat het minst.

De beschikbare vacatures zijn het meest ingevuld door een werkzoekende met de specifieke werkervaring, vooral binnen Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem. Bij een derde van de gevallen is de vacature ingevuld door een recent gediplomeerde van de specifieke opleiding. Dat zien we met name bij Zorg, welzijn en sport en het minst bij de richting Handel.

Verwachte vacature ontwikkeling

De bedrijven zijn overwegend positief over de vacature ontwikkeling. Iets meer dan de helft van de leerbedrijven verwacht dat het aantal vacatures voor de voorgelegde mbo-functies de komende twaalf maanden zal toenemen. De verwachte vacature ontwikkeling in de komende vijf jaar geeft een nog iets positiever beeld. Vooral de bedrijven binnen Techniek en gebouwde omgeving verwachten een stijging van het aantal vacatures. Een derde van de bedrijven verwacht een daling van het aantal vacatures, vooral binnen de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid.

Als belangrijkste reden voor een verwachte vacaturestijging de komende vijf jaar wordt een uitbreiding van (bedrijfs)activiteiten genoemd. Dit wordt als meest belangrijke reden genoemd binnen ICT en creatieve industrie en Zakelijke dienstverlening en veiligheid. Als belangrijkste reden voor een verwachte vacatureddaling de komende vijf jaar wordt een verandering van (bedrijfs)activiteiten genoemd, met name in de richting ICT en creatieve industrie.

Geschiktheid toekomstige vacatures

De leerbedrijven hebben verschillende verwachtingen ten aanzien van de geschiktheid van toekomstige vacatures voor gediplomeerde mbo-schoolverlaters. Iets meer dan de helft van de bedrijven verwacht dat toekomstige vacatures geschikt zullen zijn voor recent gediplomeerden en dan hoofdzakelijk voor gediplomeerden van de specifieke opleiding. Dit wordt vooral verwacht voor vacatures binnen Specialistisch vakmanschap.

Verwachte verhoging gewenste opleidingsniveau

Iets meer dan de helft van de leerbedrijven verwacht de komende drie jaar een stijging van het gewenste opleidingsniveau voor de voorgelegde mbo-functies. Het grootste deel van de bedrijven doelt daarbij op een niveau tussen mbo en hbo. Dat geldt vooral voor opleidingen binnen de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid. Voor opleidingen binnen de richting Voedsel, groen en gastvrijheid geldt dat in mindere mate.

